

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inšertom po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996. — Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček račun. Ljubljana 15.179
Telefon šte. 2549

Lavantinci presv. Eucharistiji

Okrog 40.000 katoliških Slovencev na euharističnem kongresu v Mariboru

Maribor, 8. sept.

Včerajšnji dan s svojim zmagoslavim začetkom euharističnega kongresa nas je presenetil in zadivil. Občutje današnjega močnega slavlja, ki ga je izkazala lavantinska škofija euharističnemu Kralju, pa je nemogoče izraziti v besedah. Bil je to dan, ki ga anali lavantinske knezoškofije še nimajo zabeležene. Ostal bo v zgodovini zapisan kot eden največjih dogodkov. Delo, ki se je začelo pred leti v lavantinski škofiji s krajevnimi euharističnimi kongresi, je bilo danes kronano z veličastnim in slajnim dogodkom, nad katerim smo strmeli in ki nam ostane vsem neizbrisno v spominu.

Težko bo določiti silne tisoče, ki so prihili na kongres v Maribor. 25.000 se jih je samo najavilo pripravljalnemu odboru ter dobilo izkaznice za potovanje v Maribor. Nad 15.000 pa jih je prispelo brez prijav iz mariborske okolice. Radi tega ni nobeno pretiranje, če trdimo, da je prispelo na kongres 40.000 ljudi, bilo jih je gotovo še več.

Množice prihajajo

Pričele so vreti v Maribor že včeraj zjutraj. In potem so prihajale ves dan in vso noč. Največ so jih pripeljali vlaki, včeraj vsi okrepljeni s pomožnimi garniturami, danes pa so vozili posebni vlaki. Od skrajnih meja škofije so se vozili tisoči: iz zgornje Savinjske in Mislijske doline, iz Posavja, in Sotle in dalje Slovenske Krajine. Mnogo pa jih je prispelo na vseh možgih vozilih. Ceste so bile polne vozov, avtobusov, tovornih avtomobilov. Tisoči pa so si izbrali pot peš, v procesijah. Bilo je čudovito zreti na te dolge vrste mož in žena, fantov in deklet, ki so prihajale v mesto v spremstvu s križem na čelu. Dolga pot in prašna cesta jim je bila zapisana na obrazih, toda utrujenosti ni bilo v njih. Ko so stolpi na mestne ulice, se je oglasila iz njihovih grl pesem, po pesmi pa so glasno molili rožni vence; prva pot jih je peljala v cerkev, ki so se proti večeru polnile vedno bolj. Največ procesij je prispelo v

Katoliški Slovenci o polnoči

Vse mariborske župnijske cerkve so bile odprte vso noč. In v vseh so bile polnočnice. Najslajnejša v stolnici, kjer je imel sv. opravilo šibeniški škof dr. Mileta. Polnočnici je prisostvoval lavantinski vladika dr. Ivan Tomažič s celokupnim stolnim kapitulom in številni duhovniki, ki so že včeraj prispeli v Maribor. Na koru je pel pevski zbor »Maribora« pod vodstvom kapelnika Gašperiča. Stolnica je bila napolnjena tako, da ni bilo v notranjosti dovolj prostora. Pred vsemi vhodi so stali verniki v dolgih vrstah ter se tako udeleževali službe božje. Ista slika pri frančiškanih, ista v magdalenski župni cerkvi, ista povsod: cerkve prenapolnjene, ljudstvo je vstrajalo v njih tudi po končanih polnočnicah. Ko so eni odhajali, so prispeli drugi, mnogi so obiskovali eno cerkev za drugo vso noč.

Maribor je preživel čudovito noč. Ljudje sploh niso spali. Za prišleca so bila pripravljena po mestu na raznih krajih prenočišča, toda kdo bo šel v taki noči spat. Utrujenost dolgih poti je izginila, ostali so v cerkvah in zunaj njih. Mariborske hiše božje so bile nekako središča vseh teh tisočih množic, ki so se zgrinjale okoli njih. Pred frančiškansko cerkvijo so dočele proces kar tla. Oblevali, posedali so po tlaku, iz posameznih grup so odmevale pritažene pesmi, v drugih se je čula glasna molitev in ljudje so čakali, da je nastal v cerkvi prostor tudi zanje. Spovednice so bile oblegane vso noč. V vseh cerkvah se je spovedovalo. Iz cerkve v cerkev so hodile trume ter tako pričakovale jutranjega sveta. Proti jutru so jih pomnoževalo vedno nove skupine, ki so vrele v mesto.

Vstajenje zmagoslavnega dneva

Prvi svit današnjega jutra je našel mesto nemirno in nepokojno, kakor ga je zapustil sinoči, ko se je pogrezalo v mrak. Po ulicah je še močnejše zaplulo življenje, še silnejše množice so vzvalovale ter se pretakale po mestu. Začeli so prihajati posebni vlaki. Tisoči so se vsuli iz obeh kolodvorov, glavnega in koroškega ter korakali proti središču. Drugi tisoči so prihajali po cestah, na vozilih in peš, opjavljale so se v teh skupinah vrste rediteljev ter pričele s pripravami za zbiranje.

Na vseh štirih nebesnih straneh mariborskega mesta so bila zbirališča; posebni reditelji so spravljali došlece v red po skupinah, delili jim napisne table s številkami skupin in zopet druge z napisi dekanij. Vseh skupin je bilo 16, od tega 11 za udeležence iz podeželskih dekanij, ki so prispeli včeraj in tekotom noči, ena za udeležence, ki so dospeli z vlaki po 9. uri, ena za Mariborčane, ostale pa so bile posebne skupine deklet, fantov, narodnih noč itd. Skoro vse ulice mestne periferije so bile določene za zbirališča.

Na glavnem trgu

Ob 8 zjutraj so se začeli zbirati in do 9. ure, določene za koncentrični pohod vseh skupin proti Glavnemu trgu, so bile že vse skupine sestavljene. Svojevrsno sliko je nudil Glavni trg v najzgodnejših urah. Vsa okna na hišah so se okrasila s cvetjem, svetimi podobami in svečami, mnogi so okrasili tudi zunanost hiš z dolgimi vencami in zelenjem, ozajšali so balkone in izložbe. Preko pro-

Maribor iz Slovenskih gor in Dravskega ter Ptujkega polja. Odšlo so na pot v pozni noči ter dospedale v mesto v jutranjih urah. Najdaljšo pot pa je imela za sabo procesija iz Prekmurja. Iz Dolnje Lendave in Murske Sobotice sta krenili dve procesiji proti Mariboru v četrtek zvečer. Vso noč so hodili ljudje do Svete Trojice v Sl. Goricah. Doljnelendavčane je vodil njihov dekan Jerič, skupino iz Murske Sobotice pa vpokojeni črenovski župnik in voditelj Slovencev iz Slov. Krajine Klekl. Zjutraj se je vršila pri sv. Trojici sv. maša, nato pa sta se procesiji strnili ter skupaj nadaljevali pot v Maribor. Nad 100 km so napravili ljudje od svojega doma do Maribora in danes zvečer so se napotili pod vodstvom župnika Klekla in dekana Jeriča zopet peš nazaj! Tako poštvalnost zamore samo našo verno slovensko ljudstvo, ki se ne straši truda in napora ter dolgih poti, kadar gre za čast Božjo in izpričanje svoje vere.

V pričakovanju ...

Noč od petka na soboto ostane nepozabna v spominu vsem. Celotno mesto nalikovalo mravljišču. Na Slomškovem trgu se je zbirala ogromna množica ter strmela v nepopisno lep prizor: na severnem pročelju ladje je blestel v tisočih žarnicah ogromen kelih, ki so ga na spodnji strani ozarjavale prav tako ogromne sveče, sestavljene iz električnih lučk. Okoli stolpa stolnice se je vil širok pas žarnic ter ga zavijal v bajno svetlobo. Svečano je bila razsvetljena tudi frančiškanska bazilika, na katero je sipal soj žareče luči močan reflektor, nameščen na balkonu palače Zadrugne gospodarske banke. Pred cerkvami in na Glavnem trgu so bile pridne mlade roke neumorno na delu pri pripravljavanju okrasja in postavljanju odrov za slovesnosti drugega dne. Celotno mesto je bilo v pripravi, razvijalo se je venčanje zelenja ter pritrjevali na ogromne mlaje. Pri stolnici in na Glavnem trgu sta nastala iz zelenih vencev dva ogromna baldahina.

strane trga so napeljevali električne vode za velike radijske zvočnike, s katerimi je vodja vse organizacije pohoda in razvrstitve g. Franjo Kramberger vzorno urejal prihajajoče množice. Dva zvočnika, eden na bogoslovju, drugi na strehi avtobusne postaje sta z močnim glasom naznanjala povelja ter pozneje prenašala besedo prevz. nadpastirja.

Nebo nam je naklonilo krasen dan. Toplo dopoldansko solnce je ogrevalo množice tisočih, ki so na zbirališčih nestrno pričakovali povelja za pohod. In ko je povelje prispelo, so se napotile dolge kolone proti mestnemu središču: vsaka po naprej začrtani ulici, vsaka v točno preračunanem času. V kratki pol uri je bil ves Glavni trg zaseden in napolnjen. Zvočniki so prenašali povelja, ki so sedaj zapirala to, sedaj ono ulico ter obenem odpirala druge prehode, po katerih so prihajale skupine. Na ta način se je v največjem redu izvršila razmestitev množic, brez drena in zmešnjave. Na vzvišeni tribuni na desni strani Marijinega spomenika, pod katerim je stal krasno z zelenjem okrašen in umetniško zasnovan oltar, se je zbralo odličništvo: predstavnik vojaških oblasti polkovnik Čajkovski, zastopnik civilnih oblasti podglavarja Eiletz in Modrijan, podpredsednik okrož. sodišča dr. Pichler, predstavnik mestne občine obč. svetnik Sabothy, dr. Miller in Ozvatič ter minister v p. Vesenjaj, bivši veliki župan dr. Schaubach, bivši župan dr. Juvan, dr. Veble in drugi. Ob določeni uri se je oglasila iz zvočnikov napoved:

„Knezoško prihaja“

Dr. Ivan Tomažič je prihajal v spremstvu šibeniškega škofa dr. Mileta, članov stolnega kapitlja, drugih cerkvenih dostojanstvenikov in 120 duhovnikov ter bogoslovcev.

Prezvišeni knezoškoj je pristopil takoj k oltarju. V osredje je prihajal cel gozd 70 zastav, ki so jih prinesli udeleženci od vseh strani; posebno pozornost so vzbujali krasni prapori fantovskih organizacij Katoliške Akcije 15 po številu. Vse zastave so se zbrale pred spomenikom, torej na vsaki strani dvorsten špalir. S tem je bila organizacija nastopa na Glavnem trgu končana. Strmečemu očesu se je nudil očarujoč in v Mariboru še ne viden prizor: vsa ogromna ploskev prostrane trga je bila ena sama valjujoča množica, zroča proti središču k oltarju in čakajoča med glasno molitvijo svete daritve. Pred pričetkom maše je pristopilo pred oltar članstvo stolne KA z dr. Leskovarjem na čelu. Prezvišeni je zastavo blagoslovil ter je nato ponosno zaplapolala v vetru ter se pridružila ostalim zastavam.

40.000 ljudi poje in moli

Vsi cerkveni pevci so se v ogromnem številu zbrali med spomenikom in magistratnim poslopjem. Z njimi je bila tudi vojaška godba, pred pevci pa je stal mikrofoni, zvezan z zvočniki. Pod vodstvom stolnega kapelnika Gašperiča so ob pričetku svete maše množice pevceve zapele. Pesmi, same lepe, preproste mašne in nabožne, pa so imeli skoro vsi navzoči v posebnih knjižicah, ki jih je izdalo vodstvo kongresa. Ko je zadonela pesem ter so jo zvočniki razširili po trgu, so jo povzele vse tisočice množice in vzkipele je kot močnata in veličastna simfonija pod nebo. Prav tako močno so zveneale skupne mašne molitve, ki jih je naglas izgovarjal pred mikrofoni kapelnik Gašperič ter so jih za glasovi iz zvočnika ponavljali vsi udeleženci. Vtis tega močnega molitvenega zbora je bil nepopisen. Bili so to najlepši trenutki celega dne

— ta silna pesem in močnata molitev, ki je zvenela s trga po celem mestu.

Po evangelijski se je prezvišeni vladika lavantinski obrnil do tisočih svojih ovčic, ki so vse v napetem posluhu pričakovale njegovo besedo, lahko razumljivo in v srca segajočo, ki jo je ponel v slednji kot prostrane trga močnen prenos zvočnika.

Procesija

Po končani sv. maši se je začela razvijati slovesna procesija. Na povelje, ki so ga prenašali zvočniki, je krenila z Glavnega trga skupina za skupino. Prvo kolesarji v dolgem spremvodu, za njimi godba »Danice«, potem šestero skupin v vrstnem redu po posameznih dekanijah, godba Slov. krajine, dolga skupina vernikov iz Slovenske krajine, belooblečena dekleta, močnata četa fantov Kat. Akcije, vojaška godba, pevci, vrsta ministrantov v oblačilih in z zvočniki v rokah, duhovščina, baldahin s škofom, ki je nesel Najsvetejše, za baldahinom predstavnik oblasti, nato pa domače mariborske župnije in preostala skupina vernikov.

Sprevod na Slomškov grob

Od posvetitve pred stolnico je odkorakal sprevod na staro mestno pokopališče na grob Antona Martina Slomška. V spremvodu so bili zopet tisočeri, ki so morali ostati zunaj pokopališča. Ni bilo za vse na prostranem prostoru dovolj mesta. Pred pokopališko kapelo, v kateri počivajo ostanke Slomška, se je zbrala duhovščina v špalirju ter pričakovala škofo in spremstvo. Pred kapelico, ki jo je senčil gozd praporov in zastav, se je prezvišeni knezoškoj obrnil ter navzoče v krasnem govoru nagovoril.

Po govoru je opravil knezoškoj litanije presv. Sreča Jezusovega ter molil za beatifikacijo Slomška, za papeža, kralja, domovino in slovensko ljudstvo. Zastave so se poklonile nad grobom velikega vzornika Slovencev in nato so se je množice razhajali. Odhajajočim je podelil prezvišeni knezoškoj dr. Tomažič svoj nadpastirski blagoslov ter se jim prisrčno zahvalil za tako močne dokaze vernosti in vztrajnosti, posebej pa se je zahvalil še vsem onim, ki so z velikim delom pripomogli k tako sijajnemu poteku euharističnih slavnosti.

Razhod

Popoldanske ure so bile namenjene slovesu. Številni udeleženci so se prisostvovali koncertu »Maribora«, na katerem se je zopet izvajal oratorij Mesias ter je dosegel prav tako velik uspeh.

Strašna katastrofa ameriškega parnika

250 zgorelo na morju

Samo 50 rešenih - kapitana je zadela srčna kap

Newyork, 9. sept. TG. Veliki parobrod »Morrowcastle«, ki je v poletnih mesecih navadno prevažal bogate ameriške izletnike na Kubo in na razne druge otoke v srednjem ameriškem zalivu, je v soboto zvečer postal žrtev požara, ki se je na tej luksuzni ladji pojavil nenadoma in iz neznanih razlogov v prvih nočnih urah. Na neštevilnih krajih sveta so radiopostaje sprejemale pozno zvečer klice na pomoč S-O-S (Save Our Souls, to je: reši naše duše), ki jih je goreča ladja razpošiljala. Toda kaj kmalu so SOS klici prenehali, iz česar se je takoj sklepalo, da je ogenj zajel tudi radiopostajo in da bo vsako reševanje silno težavno, če ne brezuspešno. Vse ladje, ki so križarile med severno in srednjo Ameriko, kakor tudi vse preokceanske ladje na evropski progi so dobile nalog, naj takoj hite na pomoč gorečemu »Morrowcastle«. Na ladji se nahajajo nekaj sto izletnikov.

Po nekaj urah šele je prišla na kraj nesreče ladja, ki ji ime še ni znano, in je začela reševati posadko in izletnike. Izgleda, da je nesreča še mnogo bolj strašna, kot se je sprva domnevalo. Ladja je rešila 50 ljudi. Okrog gorečega »Morrowcastla« plava veliko število trupel. Radiopostaja ladje — rešiteljice pravi, da je požar nastal v knjižnici v parniku in da je plamen zajel takoj vse kabine, ki se nahajajo nad knjižnico in okrog nje, tako da so vsi potniki v svojih kabinah živi zgoreli, ker jih ni bilo mogoče rešiti. Nekateri so skušali poskakat iz gorečih kabin in skozi mala okrogla okna v morje in je bilo strašno videti, kako so vsi obdani od plamenov padali kot goreče baklje v morje, ki jih je požiralo. Na kapetana je izbruh ognja tako vplival, da ga je zadela srčna kap in da je umrl takoj ob pojavu nesreče. Na parobrodu je nastala

Govor Nj. Vel. Kralja v Prokuplju

Ob priliki odkritja spomenika padlim Topolčanom

Poročilo na 2. strani

kakor sinoči. Ves popoldan so odhajali iz Maribora vlaki, redni in posebni ter odvažali množice na domove. Vsi so se razhajali polni nepopisnih vtisov, ki jim bodo ostali trajno v spominu.

Pri vsem tem ogromnem navalu ljudi je potekala organizacija tako vzorno, da ni prišlo nikjer do zastanka, do kake zmešnjave in neprijetnih dogodkov. Silno delo je izvršil štab vrlih rediteljev, ki je bil od včeraj popoldne vso noč in danes ves dan na nogah in pri delu. Velika zasluga gre predvsem glavnemu organizatorju pohoda in zbora na trgu g. Franju Krambergerju, pa tudi vsem ostalemu vodstvu, ki je modro in uvidevno preračunilo vse načrte.

Vsi napor rediteljev in policije pa bi bili zaman, če bi ne bili ljudje pokazali tako občudovanja vredne discipline in poštvalnosti. Brez besede so se uklanjali navodilom, vztrajali so po cele ure na določenem mestu, dasi bi si bil marsikdo rad ogledal ulice ter morda kaj nakupil, samo da ni nastal nered. V cerkvah so pokazali izredno dostojnost.

Vtisi današnjega dne bodo ostali trajni in močni!

Brzjavke

Suae Sanctitati Pio Papae undecimo,
Citta del Vaticano.

Triduis eucharisticis per totam dioecesim peractis hodie plus triginta millia fidelium Lavantinarum in urbe episcopali Maribor congressorum coram Hostia sacratissima Sanctitati Vestrae cuncta adprecantur et Benedictionem Apostolicam implorant.

Joannes Joseph, Episcopus.

Njegovemu Veličanstvu Kralju Aleksandru,
Beograd.

Nad trideset tisoč zvesto Vam vdanih vernikov Lavantinske škofije, zbranih na euharističnem kongresu, moli pred Najsvetejšim za blagor države in Vašega Veličanstva.

Dr. Ivan Tomažič, škof.

Apostolski nuncij Pellegrinetti,

Beograd.

Na euharističnem kongresu molimo sveti cerkvi vdani Lavantinci za Vašo Prezvišenost.

Škof Tomažič.

80 letna starca zgorela s hišo

Braslovče, 8. septembra 1934.

Četrte ure od Braslovč je v svoji koči v vasi Gornje Gorše stanovala okrog 80 letna Marija Cizej, znana pod imenom »Lahova Mica«. Starca je bila občinska reva in je zadnje dni bolehal. Zato ji je prišla streč njena sestra Terezija iz Sl. Pavla pri Preboldu. Zaradi pomanjkanja prostora v koči, je sestra Terezija hodila spat v sosedovo hišo. Včeraj zjutraj ob pol 1 je sosedka Čmaka zbudil iz spanja krik. Takoj je skočil pokonci in opazil v koči Cizejeve nenavadno svetlobo. Opozoril je na to Terezijo, ki je vzela ključ od vežnih vrat in šla gledat, kaj se godi z njeno sestro. Ko je odprla vežna vrata, ji je puhnil v obraz ogenj in dim, tako da ni mogla misliti na rešitev svoje sestre. Sosed je med tem že sklical nekaj vaščanov, ki so takoj prihitali na pomoč. Skušali so sprva pogasiti ogenj s škafi vode, ki so jo metali skozi okno. V hiši so videli ležati

Cizejevo poleg postelje že mrtvo v oblakih dima in ognja. Ker je bila hiša večinoma lesena, se je ogenj hitro razširil in v eni uri je hiša pogorela do tal. Na kraj nesreče so takoj prihitali vaščani z vaško gasilno brigadno. Kmalu za njo so bili na mestu nesreče braslovški gasilci z motorko in nato še gasilci iz Letuča z motorno brigadno. Gasilci so z velikim trudom preprečili, da ogenj ne uniči dve bližnji poslopji, kriti s slamo.

Ko so gasilci pogasili ogenj, so takoj orožniki začeli iskati ostanke Marije Cizejeve. Našli so jo zogleleno med kupi razvalin in pepela. Gotovo je hotela vstati in klicati na pomoč, pa jo je preddim zadušil in se je zgrudila na tla in zgorela. Kako je nastal ogenj, se ne ve, močnejše pa je, da si je Cizejeva svetila s svečo, ki je padla na tla in vžgala posteljo. Ostanke nesrečne starke so prepeljali v mrtvašnico na braslovško pokopališče, kjer so jih pokopali. Strašna smrt starke vzbuja splošno pomilovanje.

Govor Nj. Vel. kralja v Prokuplju Slovsanske slovesnosti v Ljubljani

Naj bo spomenik vsem stalen spomin, kako smo vsi dolžni budno in vesno čuvati domovino

Prokuplje, 9. sept. Govor Nj. Vel. kralja pri posvetitvi in odkritju spomenika padlim Topličanom v Prokuplju:

Topličani! Ta spomenik, postavljen v slavo padlim, je izraz hvalečnosti do njihovih del in njihove požrtvovalnosti. Hkratu je zgodovina osvobojevanja Toplice do topličke pobune in solunske fronte. Spominja nas tega, da so drugi padali, da bi vi postali svobodni, toda vi in bratje vaši ste padali ne samo v obrambo svojega doma, temveč tudi, da bi drugim prinesli svobodo. Pod tem spomenikom ne bodo počivale kosti vseh mučenikov-junakov in nikoli jih ne bo sveta cerkev vseh posvetila, a vendar jih vse povezuje duhovno, spajajoč cele generacije vojni podvigov.

Šumadijska Srbija, ki je vstala iz plamena stare Durdjevske vstaje, je stvorila s svojo krvjo svobodo Topličanom, a nova Toplica, vredna Toplice Milana, Desančiča Ivana in starega Juga Bogdana in njegovih devet Jugovičev, je razsvetlila obraz i sebi i svoji zemlji, ko je napočil usodni trenutek, da se osvobode tudi drugi neosvojeni bratje. Njen drugi polk, legendarni in železni, je prenesel ajeno ime daleč, kar poudarjam tudi pri tej priliki kot vaš vrhovni poveljnik. Vse to bo pozni rodovom pripovedoval ta spomenik, tujeom bo pa

Govor predsednika vlade Uzunoviča

Belgrad, 9. sept. Na banketu ob priliki odkritja spomenika padlim Topličanom je govoril tudi predsednik vlade Uzunovič, ki je med drugim tudi dejal:

Ugotoviti smemo, da so minili ti časi, zakaj danes je svet v Evropi tako napredoval, da izolirane vojne v Evropi niso več mogoče. Če bi prišlo do vojne na enem kraju, bi bila vsa Evropa v plamenih. A če bi do tega prišlo, smo mi po zaslugi modre zunanje politike pod modrim vodstvom Nj. Vel. kralja (burno vzklikanje kralju) tako na dobrem, da se nam ni treba bati nikakih komplikacij, ker prinašamo v naša prijateljstva bajno zvestobo in lojalnost, prav tako pa tudi sami brezmejno vernimo v zvestobo naših prijateljev in zaveznikov iz Male an-

tante in balkanske zveze ter v veliko in močno prijateljsko Francijo (živela Francija). Če ne bi bilo nobene druge sile, je že to tolikšna sila, da bo onemogočila vsak poskus kršenja miru v Evropi. Zato je naše zaupanje tolikšno, da se nisoesar ne bojimo. Naša pripravljenost je v moralni in nacionalni vzgoji; to smo podedovali od naših mater. K temu dodajmo še materialno pripravljenost naše vojske (živela vojska!), kjer se trudimo, da jo tako v teoretskem kakor v praktičnem pogledu čim bolj izpopolnimo.

Nj. Vel. kralj, ki se že od nekdanj zanaša na vašo hrabrost, zvestobo in junaštvo in ki zmeraj vodi skrb o prilikah, v katerih živite, je navdušen nad današnjo proslavo naložil pravosodnemu ministru, da poskrbi, da se Prokuplju vrne prvostopno sodišče, ki ga je imelo dozdaj.

Vsako zbiranje ljudstva in vsako postopanje je prepovedano. Do krvavih dogodkov še ni prišlo, toda vsled razburjenosti in levem krilu in vsled agitacije komunistov ni izključeno, da se bo tekom dneva še prelivala človeška kri.

Madrid, 9. sept. p. Protestno gibanje v baskiških provincah se izredno širi in je zavzelo res vznemirljiv obseg. Tako poročajo danes, da je v provinci San Sebastian odstopila večina ali vsi občinski svetniki v 25 občinah province, nadalje je v provinci Bilbao odstopilo od 562 občinskih svetnikov 41 v znak protesta.

Vsako zbiranje ljudstva in vsako postopanje je prepovedano. Do krvavih dogodkov še ni prišlo, toda vsled razburjenosti in levem krilu in vsled agitacije komunistov ni izključeno, da se bo tekom dneva še prelivala človeška kri.

Madrid, 9. sept. p. Protestno gibanje v baskiških provincah se izredno širi in je zavzelo res vznemirljiv obseg. Tako poročajo danes, da je v provinci San Sebastian odstopila večina ali vsi občinski svetniki v 25 občinah province, nadalje je v provinci Bilbao odstopilo od 562 občinskih svetnikov 41 v znak protesta.

Nj. Vel. kralj, ki se že od nekdanj zanaša na vašo hrabrost, zvestobo in junaštvo in ki zmeraj vodi skrb o prilikah, v katerih živite, je navdušen nad današnjo proslavo naložil pravosodnemu ministru, da poskrbi, da se Prokuplju vrne prvostopno sodišče, ki ga je imelo dozdaj.

Vsako zbiranje ljudstva in vsako postopanje je prepovedano. Do krvavih dogodkov še ni prišlo, toda vsled razburjenosti in levem krilu in vsled agitacije komunistov ni izključeno, da se bo tekom dneva še prelivala človeška kri.

Madrid, 9. sept. p. Protestno gibanje v baskiških provincah se izredno širi in je zavzelo res vznemirljiv obseg. Tako poročajo danes, da je v provinci San Sebastian odstopila večina ali vsi občinski svetniki v 25 občinah province, nadalje je v provinci Bilbao odstopilo od 562 občinskih svetnikov 41 v znak protesta.

Nj. Vel. kralj, ki se že od nekdanj zanaša na vašo hrabrost, zvestobo in junaštvo in ki zmeraj vodi skrb o prilikah, v katerih živite, je navdušen nad današnjo proslavo naložil pravosodnemu ministru, da poskrbi, da se Prokuplju vrne prvostopno sodišče, ki ga je imelo dozdaj.

Vsako zbiranje ljudstva in vsako postopanje je prepovedano. Do krvavih dogodkov še ni prišlo, toda vsled razburjenosti in levem krilu in vsled agitacije komunistov ni izključeno, da se bo tekom dneva še prelivala človeška kri.

Madrid, 9. sept. p. Protestno gibanje v baskiških provincah se izredno širi in je zavzelo res vznemirljiv obseg. Tako poročajo danes, da je v provinci San Sebastian odstopila večina ali vsi občinski svetniki v 25 občinah province, nadalje je v provinci Bilbao odstopilo od 562 občinskih svetnikov 41 v znak protesta.

Nj. Vel. kralj, ki se že od nekdanj zanaša na vašo hrabrost, zvestobo in junaštvo in ki zmeraj vodi skrb o prilikah, v katerih živite, je navdušen nad današnjo proslavo naložil pravosodnemu ministru, da poskrbi, da se Prokuplju vrne prvostopno sodišče, ki ga je imelo dozdaj.

Vsako zbiranje ljudstva in vsako postopanje je prepovedano. Do krvavih dogodkov še ni prišlo, toda vsled razburjenosti in levem krilu in vsled agitacije komunistov ni izključeno, da se bo tekom dneva še prelivala človeška kri.

Madrid, 9. sept. p. Protestno gibanje v baskiških provincah se izredno širi in je zavzelo res vznemirljiv obseg. Tako poročajo danes, da je v provinci San Sebastian odstopila večina ali vsi občinski svetniki v 25 občinah province, nadalje je v provinci Bilbao odstopilo od 562 občinskih svetnikov 41 v znak protesta.

Nj. Vel. kralj, ki se že od nekdanj zanaša na vašo hrabrost, zvestobo in junaštvo in ki zmeraj vodi skrb o prilikah, v katerih živite, je navdušen nad današnjo proslavo naložil pravosodnemu ministru, da poskrbi, da se Prokuplju vrne prvostopno sodišče, ki ga je imelo dozdaj.

Vsako zbiranje ljudstva in vsako postopanje je prepovedano. Do krvavih dogodkov še ni prišlo, toda vsled razburjenosti in levem krilu in vsled agitacije komunistov ni izključeno, da se bo tekom dneva še prelivala človeška kri.

Madrid, 9. sept. p. Protestno gibanje v baskiških provincah se izredno širi in je zavzelo res vznemirljiv obseg. Tako poročajo danes, da je v provinci San Sebastian odstopila večina ali vsi občinski svetniki v 25 občinah province, nadalje je v provinci Bilbao odstopilo od 562 občinskih svetnikov 41 v znak protesta.

Nj. Vel. kralj, ki se že od nekdanj zanaša na vašo hrabrost, zvestobo in junaštvo in ki zmeraj vodi skrb o prilikah, v katerih živite, je navdušen nad današnjo proslavo naložil pravosodnemu ministru, da poskrbi, da se Prokuplju vrne prvostopno sodišče, ki ga je imelo dozdaj.

Ljubljana, 9. septembra. V največjem soglasju, ob izvršni organizaciji in kar je glavno, ob neskaljenem vremenu se vrše v Ljubljani prireditve jesenskega festivala. Teh slovesnosti se udeležuje ogromna množica ljudi.

O slovesnostih v petek je poročal že sobotni Slovenec. V spored svečanosti spada tudi zborovanje Hubadove pevške župe, ki je bilo v soboto dopoldne v dvorani Glasbene Matice. Vodil ga je predsednik Švigelj, udeležilo pa se ga je večje število delegatov. Tajnik župe Rupnik je podal obširno poročilo, v katerem je poudarjal, da je župa letos praznovala 30letnico skupne pevške organizacije in 10letnico ustanovitve Jugoslovanske pevške zveze. Omenja razne prireditve Hubadove župe in včlanjenih društev. Ugotavlja, da ima Hubadova župa sedaj 30 pevskih društev. Odboru je bila izrečena zaupnica, nakar je predsednik dr. Švigelj še ugotovil, da skupna centralna uprava JPZ v Beogradu sicer redno izterjava članarino, pa neredno deluje. Na prihodnjem kongresu bo treba proti temu odločno nastopiti. Soglasno je bil nato izvoljen za predsednika Hubadove pevške župe dr. Antun Švigelj ter skoraj ves dosedanji odbor.

Sprevod narodnih noš

V soboto so bili Ljubljanci priče krasnemu sprevodu, ki so ga tvorile narodne noše in plesne skupine, to je udeleženci letošnjih slovsanskih plesov v Ljubljani. Skupine so se zbrale ob pol 11 na tivolskem telovadišču ter nato po Bleiweisovi, Gosposvetski, Dalmatinovi in Miklošičevi cesti odkorakale pred mestni magistrat, kjer se je zgrnila pisana množica, pestra kakor vrt cvetja. Pozdravil jih je župan dr. Puc, posebej pa še Čehe, Slovake, Bolgare ter Poljake in naglašal kulturni in lepotni pomen pestrosti narodnih noš in običajev ter obžaloval, da niso smeli priti na to prireditev tudi slovsanski bratje izza Karavank. Na balkonu magistrata so bili poleg župana še g. ban dr. Marušič, okrajni glavar dr. Žnidarič, brigadni general Jovanovič ter drugi dostojanstveniki. Zastopniki vseh starih državnih skupin so nato položili pred spomenik kralja Petra krasen venec s travkovi v vseh starih državnih barvah, nakar se je sprevod nadaljeval po Mestnem trgu čez Čevljarški most na Kongresni trg in odtam po Selenburgovi in Aleksandrovi cesti na velesejem, kjer se je razšel.

V sprevodu so korakali najprej skavtje, ki so skrbeli za red — sploh imajo skavtje velike zasluge za točnost in red pri tem festivalu —, nato na konjih zbor slovsanskih kmetijskih fantov v narodnih nošah, godba, precej močna skupina Bolgarov, Poljaki in Čehoslovaki, nato Korčulani z blata, plesne skupine iz Andrijevcem, Baranji iz Belega manastira, dalje iz Dobrina, Dubokega, Gjevčelijčani, Lupoglavci, Novosađani, Požarevčani, Skopljanci, Subotičani, naši ožji rojaki iz

Adlešičev in Črnomlja, Istrani in Primorci in dolga vrsta slovsanskih narodnih noš. Skoraj vsaka skupina je imela svojo lastno godbo na narodne instrumente. Občinstvo je navdušeno pozdravljalo sprevod ter metalo cvetje na udeležence.

Plesna prireditve v soboto

Telovadišče v Tivoliju je bilo v soboto popolnopolno občinstva in tujecev, ki so prihitali na festival. Prireditve je popolnoma uspela, kakar gre zasluža glavnemu organizatorju festivala podžupanu prof. Jarcu, režiserju Ferdu Delaku, ki je med drugim dal slovesnosti upodobiti na zvočni film, in mestnemu arhitektu Spinčiču, ki so do zadnjega vodili vse prireditve. Sobotne prireditve se je udeležilo nad 5000 gledalcev.

V soboto popoldne so nastopili v treh nastopih: skupina Poljakov s krakovjakom, oberekom, mazurkom, trojakom, lawiczaeckim in še z nekaterimi drugimi točkami. Pri občinstvu so zbudili ogromno navdušenje, dasi so te poljske narodne plesne prireditve nekoliko v stilu baleta. Nato so nastopili Istrani z zelo lepim buzetjskim plesom. Navdušilo je prav tako bunjevsko kolo Subotičanov, zlasti pa so imponirale bogate, vse z zlatom okrašene narodne noše. Neutrudno in lepo so plesali Lupoglavci svoje kajkavsko kolo, ki ima graziozno ritmiko, veselo živahnost in kar je bilo očesu najbolj všeč, živo pisano narodno nošo. Dostojanstveno, s samozavestnim ponosom, viteško so igrali domačini z Blata na Korčuli svojo kumpanjijo. Ta točka sama na sebi predstavlja že spored za vso prireditev zase. Le škoda, da je bila postavljena prav na konec tega popoldneva, ko so bili ljudje že utrujeni samega gledanja pestrih narodnih noš, grazioznih gibov in nenavadne glasbe. Omeniti moramo tudi vrle Baranjec z njihovim živahnim kolo iz Belega Manastira in s prav tako pisanimi narodnimi nošami.

— Najboljša privatna trgovska šola. Trgovski učni zavod v Ljubljani, Kongresni trg 2-11, vpisuje do 13. septembra dnevno v svoj Enoletni trgovski tečaj od 9—12 in od 4—6. Šola se nahaja v središču mesta Ljubljane in razpolaga z velikimi svetlimi učilnicami, najmodernejšimi učnimi pripomočki in odličnim proforskim zborom. Na trgovskem tečaju se poučuje po sodobnih metodah in izbranem učnem načrtu poleg običajnih trgovskih predmetov tudi nauk o reklamah, in sicer kot edina strokovna šola sploh. Zavoljo visokoverdnosti pouka je šolnina tega tečaja tudi najnižja. — Podrobna, brezplačna pojasnila in prospekte daje ravnateljstvo zavoda. Najboljše priporočilo šole je dejstvo, da si je pridobila v kratkem času svojega obstanka velik sloves ne samo v Sloveniji, ampak predvsem tudi med brati Srbi, ki ji vobče označujejo kot naslednico Mahrove šole.

Pred revolucijo v Španiji

Splošna stavka v Madridu

Madrid, 9. sept. TG. V Španiji se pripravljajo novi viharni dogodki. Stališče vlade je omajano vsled spora s Katalonci, ki se mu je v še večji ostrini pridružil še spor z Baski. Vlada nima na ta način niti časa, da bi izvedla nekatere nujne socialne reforme in je nevarnost zelo velika, da se avtonomištnim težavam pridružio še socialni nemiri. V Madridu je levičarska skupina proglasila splošno stavko, ki se je začela že v soboto zjutraj. Listi ne izhajajo. Po mestu hodijo oboroženi odredi narodne garde in redne vojske s tanki in strojnimi. Na vseh večjih križiščih in pred vladnimi poslopij stojijo oddelki s strojnimi in topovi.

Vsako zbiranje ljudstva in vsako postopanje je prepovedano. Do krvavih dogodkov še ni prišlo, toda vsled razburjenosti in levem krilu in vsled agitacije komunistov ni izključeno, da se bo tekom dneva še prelivala človeška kri.

Madrid, 9. sept. p. Protestno gibanje v baskiških provincah se izredno širi in je zavzelo res vznemirljiv obseg. Tako poročajo danes, da je v provinci San Sebastian odstopila večina ali vsi občinski svetniki v 25 občinah province, nadalje je v provinci Bilbao odstopilo od 562 občinskih svetnikov 41 v znak protesta.

Nj. Vel. kralj, ki se že od nekdanj zanaša na vašo hrabrost, zvestobo in junaštvo in ki zmeraj vodi skrb o prilikah, v katerih živite, je navdušen nad današnjo proslavo naložil pravosodnemu ministru, da poskrbi, da se Prokuplju vrne prvostopno sodišče, ki ga je imelo dozdaj.

Vsako zbiranje ljudstva in vsako postopanje je prepovedano. Do krvavih dogodkov še ni prišlo, toda vsled razburjenosti in levem krilu in vsled agitacije komunistov ni izključeno, da se bo tekom dneva še prelivala človeška kri.

Madrid, 9. sept. p. Protestno gibanje v baskiških provincah se izredno širi in je zavzelo res vznemirljiv obseg. Tako poročajo danes, da je v provinci San Sebastian odstopila večina ali vsi občinski svetniki v 25 občinah province, nadalje je v provinci Bilbao odstopilo od 562 občinskih svetnikov 41 v znak protesta.

Nj. Vel. kralj, ki se že od nekdanj zanaša na vašo hrabrost, zvestobo in junaštvo in ki zmeraj vodi skrb o prilikah, v katerih živite, je navdušen nad današnjo proslavo naložil pravosodnemu ministru, da poskrbi, da se Prokuplju vrne prvostopno sodišče, ki ga je imelo dozdaj.

Vsako zbiranje ljudstva in vsako postopanje je prepovedano. Do krvavih dogodkov še ni prišlo, toda vsled razburjenosti in levem krilu in vsled agitacije komunistov ni izključeno, da se bo tekom dneva še prelivala človeška kri.

Madrid, 9. sept. p. Protestno gibanje v baskiških provincah se izredno širi in je zavzelo res vznemirljiv obseg. Tako poročajo danes, da je v provinci San Sebastian odstopila večina ali vsi občinski svetniki v 25 občinah province, nadalje je v provinci Bilbao odstopilo od 562 občinskih svetnikov 41 v znak protesta.

Nj. Vel. kralj, ki se že od nekdanj zanaša na vašo hrabrost, zvestobo in junaštvo in ki zmeraj vodi skrb o prilikah, v katerih živite, je navdušen nad današnjo proslavo naložil pravosodnemu ministru, da poskrbi, da se Prokuplju vrne prvostopno sodišče, ki ga je imelo dozdaj.

Vsako zbiranje ljudstva in vsako postopanje je prepovedano. Do krvavih dogodkov še ni prišlo, toda vsled razburjenosti in levem krilu in vsled agitacije komunistov ni izključeno, da se bo tekom dneva še prelivala človeška kri.

Madrid, 9. sept. p. Protestno gibanje v baskiških provincah se izredno širi in je zavzelo res vznemirljiv obseg. Tako poročajo danes, da je v provinci San Sebastian odstopila večina ali vsi občinski svetniki v 25 občinah province, nadalje je v provinci Bilbao odstopilo od 562 občinskih svetnikov 41 v znak protesta.

Nj. Vel. kralj, ki se že od nekdanj zanaša na vašo hrabrost, zvestobo in junaštvo in ki zmeraj vodi skrb o prilikah, v katerih živite, je navdušen nad današnjo proslavo naložil pravosodnemu ministru, da poskrbi, da se Prokuplju vrne prvostopno sodišče, ki ga je imelo dozdaj.

Pred zaključkom velesejma

Ljubljana, 9. sept.

Tako velikega obiska velesejma, kakor ga beležita večerajšnji dan, še zlepa ne pomnimo in bi se dal primerjati kvečjemu še z obiskom v prvih letih te prireditve. Najbolj zanimivo je, da so ljudje večeraj in danes največ povpraševali za morskim volkom, ki si ga je hotel vsakdo ogledati, toda volka ni bilo. Glas, da pride volk v Ljubljano na velesejem, se je izkazal kot izvrstna reklama za obisk velesejma. V nasprotju s tradicijo se je izkazalo, da je imela jesenska velesejmska prireditve letos veliko srečo z vremenom. To je v prvi vrsti pomagalo k tako lepemu uspehu te prireditve, ki se jutri, v ponedeljek, že zaključuje.

16. jugosl. zdravniški kongres na Bledu

Bled, 9. septembra

Bled je imel zopet priliko, da pozdravi v svoji sredi odlične goste, zdravnike, ki so si letos izbrali za letni kongres Jugoslovanskega zdravniškega združenja naš Bled. Bled je drage goste dostojno sprejel in jim nudil vse ugodnosti. V petek je postal Bled živahnejši, ker so se na kongresu pojavili udeleženci, katerih je največ prišlo iz Srbije, nato iz Hrvaške, iz Slovenije pa jih je bilo iz neznanega vzroka najmanj. Vsega skupaj se je udeležilo kongresa okoli 600 zdravnikov. Nekateri so pripeljali s seboj svoje družine. Poleg domačih zdravnikov so prišli na kongres tudi zastopniki češkoslovanskih, poljskih in bolgarskih zdravnikov, ki so jih domači zdravniki prisrčno pozdravili. Prvi dan kongresa je bil v soboto in se je pričel točno ob 10.15 dopoldne. Predsednik jugoslovanskega zdravniškega združenja dr. Svetislav Stefanović je pozdravil odposlanca Nj. Vel. kralja g. Petroviča in vse navzoče tovarise. Nato je bila odposlana udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju. Čehe sta zastopala dr. Kotinek, predsednik Ustrednj. Jednote, in dr. Maliha kot predsednik mlajše zdravniške generacije na Češkoslovanskem. Bolgare so zastopali dr. Cipev, dr. Jankov, dr. Rosenfeld in gospa dr. Vasiljeva. Za Poljake je prišel predsednik Pediatrinskega združenja g. dr. Mogilnickovski.

Na dnevnem redu kongresa so postavljene 3 glavne naloge: zdravstvo na deželi, obvarovanje vsega naroda in problem medi-

cinskega razvoja. Zdravniki so poleg zdravniških vprašanj proučili še nekatera druga vprašanja naše dežele. Predvsem so se bavili z vprašanjem umrljivosti, ki se izraža v previsokih odstotkih, in pa o naših materah, ki skoraj nimajo nobene zaščite. Najboljši dokaz slabe zaščite je ta, da kljub plodnosti mater ne prihaja do vidnega izraza porast prebivalstva. Nadalje tudi naše socialno zavarovanje ni dovolj razvito in je v primeru z večjimi narodi na zelo nizki stopnji. Tako opažamo, da je zavarovanje proti tuberkulozi v nekaterih državah padlo in se je tudi umrljivost znižala za 20%.

Jutri se bo na kongresu predvsem razpravljalo o razvoju medicine, o čemer je francoski delegat pri Zvezi narodov prof. Bourne izrečel izčrpen referat.

Zborovanje stavbenikov

Ljubljana, 9. septembra.

Danes je imelo Združenje graditeljev (stavbenikov) za vso državo svoj občni zbor v Ljubljani. Zborovanje je vodil predsednik Združenja g. Miro Zupan, ki je v svojem govoru poudaril pomen te stroke in težave, s katerimi se ima boriti posebno sedaj, ko je kriza v gradbeni stroki na višku in ko se pravice stavbenikov radi stremljenj inženjerjev preveč zmanjšujejo. Po prečitanih poročilih funkcionarjev je bila sprejeta resolucija, ki obravnava vsa aktualna vprašanja stroke, druga resolucija pa protestira proti poseganju pooblaščenih inženjerjev v stavbeniško stroko. Potrebno je tudi novelirati obrtni zakon.

Za predsednika je bil izvoljen g. Matjašič s Sušaka in se vrši prihodnji občni zbor na Sušaku. Pripominjamo, da ne gre zamenjavati stavbenikov v naših krajih z gradjevinarjete v srbskih krajih, katerih strokovna izobrazba je znatno manjša od naših stavbenikov.

Kongres gozdarjev

Sarajevo, 9. sept. m. Danes je tu dokončal svoje delo kongres gozdarjev kraljevine Jugoslavije, kateremu je prisostvovalo veliko gozdarjev iz vse države. V resoluciji, ki je bila sprejeta, povdarjajo gozdarji, da niti merodajni činitelji, niti privatni funkcionarji ne posevajo dovolj pozornosti našim gozdom. V resoluciji se zahteva strogo izvajanje zakonskih predpisov glede čuvanja gozdov. V resoluciji se povdarja, da bi bilo potrebno, da se šolska mladina še bolj pouči in seznanji s pomenu gozdov. Za predsednika združenja gozdarjev je bil izvoljen dr. Josip Balen, vseučiliški profesor in dekan gozdarske fakultete na belgradskem vseučilišču, v odbor pa je bil izvoljen tudi ing. Milan Lenarčič.

Evropsko lahkoatletsko prvenstvo

Turin, 9. sept. p. Danes je bil zadnji dan evropskih lahkoatletskih prvenstev. V teku na 5.000 metrov je zmagal Francoz Rochard 40.36.8. Drugi je bil Poljak Kusoczynski s 40.41.1. V stafeti 4 krat 400 m je zmagala Nemčija v času 3.40.1, druga je bila Francija s 3.50.6, tretja Švedska, četrta Italija. V desetboju je zmagal kot je bilo pričakovati Nemeč Svivert s 8.345 točkami, drugo mesto so zasedli Švedi, tretje Poljak Plavecik. Maratonski tek je prinesel zmago Fincu Toivonenu v času 2.52.29, drugi je bil Šved Ennochood s 2.54.35 in 6 desetink, tretji Italijan Gengini s 2.55.3 4 desetink sekunde. Oficielna klasifikacija po državah še ni znana, vendar je zmaga Nemčije gotova stvar. Prvi dan so vodili Finci po točkah, drugi in tretji dan pa je bil generalni naskok Nemečev, ki je prinesel zmago njih vztrajnemu sistematičnemu delu. Nemečev se na podlagi turinskih rezultatov obetajo lepi uspehi na berlinski olimpijadi. Stirje najboljši narodi so bili: Nemčija, Finska, Madjarska in Italija, katere nanredek v lahki atletiki je tudi znanen.

Tek na 1500 m: 1. Beccali (Italija) 3:54.6; 2. Szabo (Madjarska) 3:55.2; 3. Norman (Francija) 3:57.00. — Tek na 10.000 m: 1. Salminen (Finska) 31:30; 2. Finne Askol; 3. Dance Nelsen. — Skok s palico v višino: 1. Wegener (Nemčija) 4 m; 2. Lindborg (Švedska) 4 m. — Skok v višino: 1. Kollas (Finska) 2 m; 2. Halversen (Norveška) 197 m; 3. Finne (1.97 m). — Kojpe: 1. Järvinen (Finska) 76.75 m (nov svetovni rekord); 2. mesto je zasedel zopet Finne z metom 69 m. — 110 m zapreke: 1. Wagner (Nemčija) 14.9. Naš Buratović je v predtekovanju zasedel četrto mesto pred Grkom Mantikasom ter sta oba izpadla. — Istotako je v semifinalem teku na 100 m izpadel naš rekorder na tej progi Bauer.

Parade v Nemčiji

Berlin, 9. sept. p. Danes se je vršila v Nürnbergu velika parada SA in SS. Pred Hitlerjem je defiliralo okoli 120.000 mož, ki so pokazali nekakšno poskušano mobilizacijo. Defile je trajal od poldvanajstih pa skoro do treh popoldne. Na ulicah je bilo okoli 100.000 gledalcev, ki so posebno burno pozdravljali posnarske SA. Na zbrane SA in SS je imel Hitler nagovor, v katerem je dejal, da se je pred nedavnim pojavila senca nad režimom v Nemčiji in so radi tega nasprotniki mislili, da se bliža konec režima in moči stranke v Nemčiji. Pričakovali so uničenje SA, toda to se ni izpolnilo. Njegovo razmerje do SA je ostalo isto kot je bilo pred 14 leti.

Obisk poljskega generala

Belgrad, 9. sept. m. Danes dopoldne je prišel s svojim letalom na zemunsko letališče poveljnik poljskega vojnega letalstva general Rajski. Na letališču ga je pozdravil poveljnik našega letalstva general Nedić, odposlanec ministrstva za vojsko in mornarico Gavrilović in zastopniki generalnega štaba, mornarice in drugi. Ko je Rajski stopil s svojega letala je zaigrala vojaška godba poljsko državno himno, nakar se je Rajski pozdravil z vsemi navzočimi, predvsem s tukajšnjim poljskim poslanikom Schwarzburgom-Güntherjem. Nato je pregledal častno četo.

Pretep v Zgornji Šiški

Ljubljana, 9. sept.

Na praznik zvečer je prišlo v Zgornji Šiški do hudega zvečanja, katerega žrtev je postal 33 letni delavec Anton Tomažin, doma iz Hoč pri Mariboru in stanujoč v Kosezah. Tomažina, ki je bil napol nezavesten, je ob 11. zvečer prepejal s stražnice, kamor so ga prenesli ljudje. Ljubljanski reševalni avto. Tomažin pripoveduje, da ga je v Zgornji Šiški srečala skupina kakšnih 7 mlajših moških, ki so vpili »aufbihs!« ter ga nato brez povišani napadli s koli, ga pretepali po glavi in po telesu. Tomažinovo stanje je resno. — Vzrok tega spopada bodo oblasti še preiskale.

Pri haemeroidih, zaprtju, ranitvi črevesa, tvorih, pritisku vode, bolečinah v križu, tesnobi v prsih, utripanju srca ter omotici dosežemo z uporabo naravne »Franz-Josef« grečnice vselej prijetno olajšanje, večkrat pa celo popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni predpisujejo v mnogih slučajih vsak dan zjutraj in zvečer pol kozarca »Franz-Josef« vode.

Od Soče čez Zilo

Žalostne razmere na Koroškem

Pismo s koroške meje

Jezersko, v začetku sept. 1934

Pravkar sem se vrnil iz Koroške. Težko mi je zbrati vse vtise, da bi jih podal kolikor mogoče nepristransko in urejeno. Na zunan se ne opazja, da bi se bilo na Koroškem po zadnjem puču kaj mnogo spremenilo. Sebe, ko sem se dalje časa pogovarjal z ljudmi na vaseh in v trgih ter mestecih, sem postal pozoren na tri stvari, ki so vse v neposredni zvezi z likvidacijo februarkega (socialističnega) in julijskega (hitlerjevskega) puča: na čezdalje večje širjenje komunizma, na likvidacijo odnosno presnavljanje Landbunda in na sistematično organizirano gonjo proti Jugoslaviji.

Komunistična propaganda

V deželji je mir, a v srehi je še vedno vihar. Blizu Poreča ob Vrbskem jezeru, ki so strašno prazne in dolgočasne, sem se zatekel pred dežjem v čedno kmečko gostilno. V lopi je prisedel k sosednji mizi brezposeln delavec. Ko je iz pogovora med krčmarjem in menoj zvedel, da sem iz Jugoslavije, me je po kakih petih minutah nervoznega čakanja vprašal, če želim kupiti kak »časopis«. Iz nedrj je privlekel cel šop ilegalnih komunističnih listov. Bral sem naslove: »Sensenfahne« in »Der Kärntner Bolschevik«. Pravi mi je, da se preživlja s kolportazijo teh listov, ki jih raznaša po okraju, ki je njemu dodeljen, kakor pri nas raznašajo pismonoše »Slovenca«, od hiše do hiše, od delavnice do delavnice, od skednja do skednja. Ima svoje stalne odjemalce, ki mu list sproti plačujejo. List se dostavlja redno. »Der Kärntner Bolschevik« je namenjen delavcem, a »Die Sensenfahne« hlapcem in kmetičem.

»Od tega živim. Po deset grošev je en izvod! Priznam, da mi je bilo vroče. Začel sem se ozirati, če naju kdo ne opazuje. Vendar sem vzela oba lista in ju plačala. A takoj sem poravnala tudi svoj zapitek in, čeprav je še rosilo, sem jo mahnil nazaj proti jezeru. V gozdu sem šele bil zapazil, da so klopice in plotovi in kozolet in stene hiš poslikane z emblemi srpa in kladiva. Ponekod se je še dobro poznalo, da so bili ti emblemi prav večje prikoženi iz — kljukaste grafičarje! V celovških predmestjih in v okoliških vaseh, kjer so pred mesecem še tako zvane čistilne čete (Putzsharen) hitlerjancev sleherno jutro z apnom prepleskavale ponoči porojene kljukaste križe, sem opazil tokrat neverjetno mnogo komunističnih srpov s kladivi. — Ko sem na to pojave opozoril potnika, s katerim sem se vozil v avtobusu v Trg in pozneje še nekoga župnika v slovenskem delu Koroške, sem dobil skoraj od obeh isti odgovor: »Mnogo brezposelnih, posebno pa mnogo mladine, ki je do puča sledila Hitlerju, se je zateklo med komuniste. Od hitlerjevcev se noben ne bo spreobrnil v pristaša sedanjega režima!

A nekaj je le res: Na Koroškem ljudje ne zabavljajo več tako, kakor v prejšnjih časih. Pestali so skoraj previdni in nezaupljivi: napram domačinom še bolj kakor napram tujcem Nemečim. Po mestih in trgih nosijo vsi znake »Domovinske fronte«. Po teh znakih sodeč, bi morala biti vsa koroška nemška inteligenca strašno »patriotska«. V Podjunji... Naši ljudje so se po puču oddahnil. Nemškutarja je bila nesmrtno blamirana. Njeni voditelji so se izkazali skoro brez izjeme kot glavni stebri protidržavne borbe. A nikar ne mislite, da se jim je radi tega kaj preveč hudega zgodilo. Dr. Herbst ni zbežal v Jugoslavijo in ne odgovarja resnici vesti, da se pokori v Varaždinu, kakor ste poročali. Po ponesrečenem puču so ga sicer zaprli in celo obsodili na — 14 dni! A sedaj zopet ponosno stopa po svojem Priberku. Upa, da mu bodo oblasti, kot za domovino še izza časa plebiscita tako zasluznemu možu, zopet vrnil dohodke bolniške blagajne in službo okroglega zdravnikarja, ki mu je bila odvzeta. Govori se, da je dr. Herbst z dr. Neunerjem, Fritzem in

drugimi že zaprosil, da ga sprejmejo v »domovinsko fronto«. Zaenkrat ga baje še niso sprejeli.

Vloga inž. Šumija

Kar mora nas Slovence najbolj zanimati, je pa zadržanje pristašev Landbunda za časa puča. Landbund sta vodila na Koroškem dva voditelja: Bivši vicekancler, slovenski renegat inž. Sumi in bivši deželni glavar Kernmajer, prednik sedanjega deželnega glavarja generala Hüllgertha. Sumi nam je dobro znan izza časov plebiscita; on ima poleg naše nalivnosti največ zaslug, da je Koroška pripadla Avstriji. Za te svoje zasluge ga je montanistična visoka šola v Ljubnem na Gornjem Stajerskem imenovala za častnega inženjerja. Prej je bil potovadni učitelj. Slovence in njihov voditelj Grafenauer so ga podprli, da je mogel študirati. Študiral je tudi na kmečki šoli na Grmu pri Novem mestu. Na Koroškem sem zvedel, da je bil Sumi, ko je študiral, še zelo navdušen in zaveden Slovenec. V Novem mestu je vodil kot zborovodja svoj slovenski pevski zbor, ki je krasno prepeval posebno slovenske narodne pesmi! Ker mu Slovence v tedanjih skromnih razmerah niso mogli garantirati nobene karijere, se je Sumi prelevil v renegata. Postal je voditelj koroških nemškutarjev, poslanec Landbunda, njegov predsednik, postal je deželni glavar, minister in nazadnje še — vicekancler. Tisti pljunek, ki ga je vrzel svoji pošteni slovenski materi v obraz, se je zanj sila izplačal. Danes ima »za vsak slučaj« krasno posestvo v — Švici. Brez dvoma je Sumi zelo sposoben in — dalekoviden politik. Prav na predvečer dunajskega puča in umora kanclerja Dollfussa je eksplodirala pred vzhodom v njegov dom bomba. Hitlerjevci zatrjujejo, da je oni niso postavili. Naj je ta bomba prišla še odkoderkoli, dejstvo je, da je ta bomba dala Sumiju najboljšo legitimacijo avstrijskega »patriota«. Manj dalekoviden je bil pa njegov drug — Kernmajer. Pred njegovo hišo ni eksplodirala nobena bomba. Dan po Dollfusovi smrti je korakal Kernmajer na čelu svojih nemških in nemškutarjskih pristašev proti Celovcu. Danes je v ječi in z njim še cel trop Landbundovcev tudi iz slovenskega dela Koroške. Doznalo se je, da so posebno voditelji in člani mladinske organizacije tako zvane »Landjugendbunda« in oboževalnih formacij tako zvanih »Rauernwehre«, bili docela v vrstah hitlerjevcev. Landbund je danes v popolnem razkroju, a kakor feniks iz pepela se pojavlja lik — Vincenca Šumija. V Celovcu prerokujejo, da bo gral Sumi še enkrat veliko vlogo — takrat pa v vrstah Heimwehra. In to pomeni, da se na Koroškem za Slovence ne bo ničesar spremenilo. Ne pomaga Slovence noben še tako tvoren avstrijski aktivizem, kajti Sumi in peščica ljudi, ki so šli z njim, so vendar mnogo bolj patriotski kaor Slovence. Ta žalostna perspektiva dejansko upliva na naše ljudi, ki so se komaj oddahnil in ki pošteno mislijo s svojim patriotizmom, kakor rahel curek. A še vedno verujejo z vero ohupancev v čudeže, da jim bošta Dunaj in Celovec delila pravico in jim dala kulturno avtonomijo, predvsem pa likvidirala sistem sol-potujočevalnic. Ne zahtevajo to Slovence kot plačilo za svoje lojalno zadržanje za časa puča, ne; da so zvesti državi, to je zanje samo ob sebi razumljivo in ta zvestoba ni vezana na pogoje; oni le verujejo v poštenost voditeljev katoliške Avstrije. Strašno bi bilo njihovo razočaranje, če bi se njihov upi in njihova vera nazadnje razblinili v prazno peno! Duhovnik-stareček tam v Podjunji mi je govoril s solzami v očeh o rajnem kanclerju, ki so ga izdali, a z isto iskrenostjo in z navdušenjem mi je govoril o sedanjem kanclerju Sušniku, da ba baje dobro pozna problem koroških Slovencev. Za nas, ki gledamo vse te probleme v Avstriji bolj od daleč in zasledujemo dogodke s potrebn

skopje, je ta vera res nekaj nepojmljivega, skoraj bi rekel, nekaj povsem nestvarnega.

Napadi na Jugoslavijo

Avstrijski režimski listi, predvsem pa koroški, so prepolni napadov na Jugoslavijo. Če človek prebrata te liste, mora priti do prepričanja, da je vsega zla, ki je prišlo letos čez Avstrijo, prav za prav kriva — Jugoslavija. V vlaku me je neka slovenska žena prav zaupno vprašala, če res vežbajo jugoslovanski oficirji v Varaždinu hitlerjevce za novi puč! Duhovnik v Podjunji mi je kazal liste »Reichspost«, »Neuigkeitsweltblatt«, »Grazler Volksblatt« in »Kärntner Tagblatt«, ki so prepolni člankov o Jugoslaviji, ki največ po italijanskih listih prinašajo z debelimi črkami vesti, da je Jugoslavija pošiljala hitlerjevcom orožje, da se je preselila centrala »avstrijske legije« in hitlerjanske propagande za Avstrijo v — Maribor (!), da so se zbirale hitlerjanske čete pri Trbovljah (!) in od tam prihajale na pomoč svojim somišljenikom, ki so se borili na Koroškem. Nekateri listi pišejo, da se godi beguncem v naših taboriških prav pasje, drugi zopet zatrjujejo, da jih nosimo na rokah in jim beremo vsako željo kar z ust. Brez dvoma je, da je vsa ta gonja proti nam premišljena in organizirana. Čeprav ne vsega, nekaj pa ljudje le verujejo. In s tem je najbrže namen te gonje dosežen. A ta gonja ima le tudi dobro stran: še nikoli po plebiscitu se ni govorilo na Koroškem toliko o Jugoslaviji, nikoli se je ni toliko klevetalo, a tudi nikoli ne toliko hvallilo in zagovarjalo. Jugoslavija se je pomaknila tako blizu Celovca, da ni dneva, da bi je ne čutili ali pa vsaj omenili. Prav radi bedaste kampanje avstrijskih listov je nemškutarja na Koroškem popolnoma desorientirana. Tako dolgo so pogrevali koroški listi vest o nekih dozdevnih pogajanjih med hitlerjanci odnosno med Nemečijo in Jugoslavijo o odstopitvi slovenske Koroške Jugoslaviji, o potovanju nekoga sedaj v Ljubljani živečega koroškega slovenskega inteligenta v Monakovo in slično, da koroških Nemecev in nemškutarjev ne morete več o nasprotnem prepričati. Vsak demanti se jim zdi le še novo potrdilo. Oj ta slaba vest! — Ali kaj porečete k temule:

Dne 14. avgusta je govoril inž. Adamik iz Beljaka, ki je znan kot voditelj kršč.-soc. »Sturmseharen« na Koroškem, na nekem zborovanju legitimistov v Celovcu pred 60(!) zborovalci v hotelu »Kaiser von Oesterreich« med drugim tudi nekako takole: »Težka preizkušnja je končana. A če kdo misli, da bo sedaj nastopil mir, se grozno moti. Kajti že so preplavili ljubljanski nacionalisti Koroško, kakor dr. Fellaehner, prof. dr. Ivan

Grafenauer in drugi Korošci, in govore še danes svojim rojakom: Zaupajte! Se ne bo miru! Pripravlja se nova vstaja! Kmalu boste združeni z veliko materjo Jugoslavijo! In to govore še danes (torej 14. avgusta), kakor pozitivno vem, v Beljaku in drugod po Koroškem! Gospod Adamik ni tako nesposoben, da bi to verjel, a verjeli so njegovi zborovalci, ki so po manifestacijah za Italijo in med zvoki »cesarske himne« zaključili zborovanje. Posebno brihtni pa ti zborovalci niso mogli biti, ker niso vprašali svojega voditelja, kako to, da tolerira, da se po »njegovem« Beljaku sprehajajo taki nevarni gostje iz Ljubljane, čeprav za te njihove izjave »pozitivno« ve. Gospoda, ki sem ju imenoval, odnosno, ki ju je imenoval inž. Adamik, naj tega ne zamerita, saj vsi dobro vemo, da sta hodila po Beljaku najbrže samo — v Adamikovi fantaziji. Proti takim sredstvom propagande, ki smo jih bili sedaj navajeni samo od drugih sosedov, a ne od Avstrijevcev, se je res težko boriti. — Duhovnik-starečku, ki me je vprašal za nasvet, sem pa odgovoril: Naročite se na »Slovenca«! — Ta nasvet je bil potreben, ker koroška slovenska duhovščina le še premalo upošteva objektivno in dober slovenski tisk.

★

Na vojno se Italija vsevdiilj goreče pripravlja. Na meji proti Franciji pridno grade zakope. Iz Amerike dovažajo municijo. Na naši meji se razume, da vedno naprej kopljejo in zdajajo. Očividci pripovedujejo, da so to poletje podminirali na raznih krajih cesto z Marofa pri Idriji proti Zirem (most in »rajde« v Spehovi grapi) in most v Spodnji Idriji. Vrše se pripravljala dela za znani dve veliki bojni ladji, ki jih je Mussolini tako slovesno oklical. Ega sama taka oklopnica bo stala z vso bojno opremo 3 milijarde dinarjev. Lep denar!

Na cesti iz Trsta na Reko je sredi med Bazovico in Kozino tako zvani Krvavi potok. Tam stoji na samem šola, ki služi bližnjim vsem: Pesku, Mihalom, Vrhpolju, Spada pod občino v Dolino. Ta šola je nekoga dne konec julija popolnoma pogorela. Oblastva so aretirala, kakor se sliši, okroglo 60 oseb; iz gostilne, ki stoji šoli nasproti, je bilo aretiranih 5 družinskih članov. Tržaški listi niso pisali o dogodku.

V Klanec na cesti proti Ocirli so začeli z novo veliko zgradbo šole. V Dolini bodo popravljali župno cerkev. Temeljito bo prenovljena tudi župna cerkev na Vodcah v Čičariji.

Toča je hudo zadela razne kraje na Primorskem. Tako poročajo s Krasa, da je zlasti po Kazljah in Dobrovljah blizu Tomaja uničila pridelke. Na Muna in Staradu v severni Istri je toča stolkla vso letino.

Parnik odkril dvaindvajset Robinzonov 16 let odrezani od sveta

Ameriška javnost je čez noč dobila novo senzacijo. Kratka brezična brzozavka parnika »Meriton«, ki meri globočino morja, je povzročila velik promet v uredniških dnevnikov. Parnik je odkril v bližini Novih Hebridov doslej neznan otok, na katerem živi 22 ljudi: Evropejci, Indijci in en Kitajec. Ti ljudje so pred 16 leti izginili v Južnem morju in so živeli od sveta odrezani. Njihov roman je podoben opisovanju pisateljske domišljije.

Parnik »Marion« je plul po visokem morju. Bil je v bližini melanezijske skupine otokov v Pacifiku. Z aparatom so merili globočino morja. Od Novih Hebridov je parnik krenil proti jugozvodu. Ker je parnik vozil izven vsake ladijske morske ceste, je zelo zmanjšal hitrost vožnje. Naenkrat je ladijski opazovalec skozi daljnogled zapazil dim. Kaj bi bilo to? Dim se je dvigal vedno v enaki smeri proti nebu, torej je bil ogenj vedno na istem prostoru. Od parnika tedaj ta dim ni bil. Moral je prihajati s kakega otoka.

Hitro so vzeli v roke zemljevide, pa niso našli na tem mestu označenega nobenega otoka. Očividno je torej šlo za doslej neznan otok. V Pacifiku, kakor znano, izven velikih morskih cest vedno odkrijejo kak nov otok. Kronika pripoveduje, da so tam nekoč našli več kakor 200 otokov, ki so pa njih pozneje prepuščeni samim sebi in jih niso označili na zemljevidih, tako da je pred kratkim šla posebna ekspedicija vnovič iskati te otoke.

Parnik »Marion« se je bolj in bolj bližal

otoku, s katerega se je dvigal dim. Ob obrežju se je po valovih prekipevalo deset otrok svetlorjave kože. Plavalci so ladjo naprotili, se potopili pod ladjo in v angleščini veselo pozdravljali posadko. Ko so jim vrgli živila, so jih željno pograbili in plavali nazaj na otok. Parnik je postal čola, ki je previdno plul proti obrežju malega otoka. Saj niso vedeli, kdo prebiva na otoku. Naenkrat se pojavijo štirje na pol nagi moške, bele kože. Američani so začeli iz njihovih ust čisto angleščino. Moške so povabili mornarje, naj obiščejo njihovo vas. Sredi palm in kokosov je bil prazen prostor, na katerem je stalo šest koč. Sedaj so se poleg štirih Angležev prikazale še tri Indijce, en Kitajec in štirinajst otrok. Mornarji so vprašali Angleže po njihovi usodi. In sledilo je poročilo o dogodivščinah teh 22 Robinzonov.

Pred šestnajstimi leti so se podali s Kitajskega v Ameriko. Strašen vihar je potopil ladjo v bližini otoka. Štirje Angleži, en Kitajec in tri žene so se rešile. Sedemnajst dni so blodili po morju in se končno izkrcali na tem otoku. Imeli niso ničesar. S primitivnimi pomoči, nima sredstvi so si morali sami izdelovati potrebne predmete. Kitajec je potreboval štiri mesece, preden je mogel z drgnjenjem napraviti ogenj. Angleži so šli lovit ribe. Štiri leta so neprestano vzdrževali signalni ogenj. Nihče pa ni zapazil dima. V šestnajstletni samoti so se privadili primitivnemu življenju in se prav dobro počutili. Nazaj v svet? Neč 22 Robinzonov hoče ostati na samotnem otoku.

Zamudniki, oglejte si še danes velesojem!

Tako naokrog

Cesar Franc I. je bil za Dunajčane baje jako dober in prijazen gospod. Včasih je sicer nekoliko sitnaril, posebno na svoja stara leta, pa tega mu ljudje niso posebno zamerili — bil je dobričina, ker je tudi govoril čisto po dunajsko.

Pa je ta visoki gospod ob neki priliki postavil svojim dunajčanom uganko: »Kdo je, pije in kadi in govori, pa nima ust?« Zbrani dunajčani niso vedeli nobene rešitve, hodili da se niso hoteli cesarju zameriti in mu hoteli v svoji uslužnosti napraviti veselje, da je on med vsemi: le najmodrejši in najbistroumejši, ali pa so bili res vsi skupaj tako kratke pameti, in tako jim je rešil uganko sam cesar: »To je Dunajčan — ta nima ust, ampak »gofljo« (a Goschen).«

Na to uganko se večkrat domislil, če hodim po Ljubljani in poslušam, kaj pravijo ljudje. Pravi Ljubljčanec se mi zdi velik zabavljak, ki svojega dela ne bi opravičeval, če bi imel samo usta, ampak mora imeti »gofljo«; ali pa ni sroččen.

V petek zvečer menda je bilo, da so pripeljali v Ljubljano morskoga psa. Eni pravijo, da je bil ta pes, ki je pasjo razstavio zamudil, drugi pravijo, da je bil morsk volk, tretji pa, da je bil to som, pravi morsk som. Tega odličnega tuja sicer niso slovesno sprejeli na kolodvoru s cilindri in z zdravnicami, z dobrodošličami in s »kitami« cvetja, ampak so ga prepegljali kar tako na velesojemski prostor, kjer so se zbirale okrog njega ogromne množice radovednežev.

Ljudje so pa vpraševali: »Odkod pa je do- ma? Kje pa je rojen? Pa, če je že oženjen in če ima kaj otrok? Pa kje je v službi, ali na banovini, ali na sodišču ali pri financii, More-

biti je pri železnici? Pa če že ima stanovanje in kje?

Vse to so hoteli ljudje vedeti, čisto natančno, kajti pravi Ljubljčanec mora biti vedno natančno informiran o vsem; kar se dogaja na tem božjem svetu; o čemer pa Ljubljčanec ni informiran, to pa sploh res ni! Ker pa niso mogli niti od soma, ali kar je že bila tista žival, niti o somu niti natančno zvedeti, so začeli zabavljati; zabavljati seveda na gospoda župana, ker ta je vedno vsega — kriv, če Ljubljčanecom ni kaj prav.

»Saj sem vedel, da bo tako,« je godrnjal postaren gospod v klobučevinastih čevljih, »kakšen župan pa je to, da že vsak pritepecenec lahko po Ljubljani straši brez krstnega lista? Bogvé, če je to res som ali pa pes? Če ni bil to res pravi som in pa živ, da bi vsaj tiste, no ja, saj veste — diese verdammten — požrl kar na celem, ne bi človek nič rekel; ampak tako? Kaj pa, če je iz polimanih in pobarvanih snuj, a? Pa boste videli, še domovinsko pravico mu bomo dali! Zakaj mu je pa v Mariboru ne dajo, zakaj ravno mi?«

»Le potolažite se, ata, potolažite,« se je oglasil nekdo, »ne bo tako hudo. Gospod župan bodo že tako naredili, da bo prav. Jaz vam pravim, da bo ta pes pri prihodnjih volitvah morebiti že volil ali pa bo dobil kakšno službo: če bo za zbolel, ga bo pa bolniška blagajna prevzela — ali ne vidite, da nima zob?«

»Kaj, še zob nima?« — so se oglasili ata, »o, diese verdammten! Ti imajo srečo! Pa da naš gospod župan tega ni videl in vedel prej? Kaj pa na kaj, če je iz polimanih in pobarvanih snuj, a? Pa boste videli, še domovinsko pravico mu bomo dali! Zakaj mu je pa v Mariboru ne dajo, zakaj ravno mi?«

V tem tonu je šlo naprej in zabavljanja na soma, na psa in na volka ni hotelo biti konca, dokler ni neki srboritež zaklical: »Na Hvar ga pošljimo, odkoder se je pritepel ali pa v Mali graben ga vrzimo! Pa še onega zraven, ki ga

je semkaj pripeljal! Tam naj gagata obale!

Tako je ljubljanska »goflja« obdelovala sama do policijske ure, gospoda župana pa kar do sveta. In zakaj? Za prazen nič... Kaj je som — kaj so gospod župan? Gospod župan imajo cilindre, som ga pa nima; to je vse!

Tako dela ljubljanska »Goschen« — »goflja« se mi zdi kar pretrda in grda beseda — vedno in povsod, pa nihče na ve prav, zakaj in čemu.

Če si bolan, moraš zabavljati na zdravnikarja in na zdravila, kajti zabavljanje je najhujše zdravilo. Če si član bolniške blagajne, zabavljaj na blagajno. Če vsak dan trikrat večerjaš, zabavljaj na tisto nesrečno krizo. Če tlakujejo kakšno cesto na levi strani, zabavljaj, zakaj je ne na desni, in če jo na desni, zakaj je ne na levi. Samo če ti fant ali dekle pade v šoli, se ne znašaj nad fantom ali dekletom, ampak nad učiteljem, ki več ne zna, in nad šolo, ki je zanič — kar je baje včasih tudi res. Pri meni vsaj je bilo tako in zato sem se pred nekaj dnevi prav iz srca razveselil časopisnega poročila, da je cena slame na Češkem silno poskočila. Moj Bog, sem si mislil, ko bi mogel človek na Češko prodati vso tisto nežužino in ne-prebavljivo slamo, ki so jo dolga leta tlačili v šoli v mojo glavo namesto v kravje ali konjske želodece...

Pa še na nekaj so ljubljanski ljudje začeli zabavljati, česar ne bi bil človek nikdar pričakoval. Ne mislim tu na davke, ker proti tem zabavljati je itak odveč, ampak kvarte in na kvante. To pa po mojem ni prav. Ali je kaj lepšega na svetu kakor presedeti zvečer nekaj lepih uric pri »podobicah«, govoriti neprestano »kaj ima štrideset« ali pa »šnops«? To so vendar čisto nedolžne besede, ki tudi najbolj občutljivih ušes ne morejo žaliti, in vendar se najdejo ljudje, ki te božanske prijetnosti in lepote nič ne občutijo, ampak topo zro presed

ali pa jim kakšne čudne in pregrešne ali pa celo prevratne misli rojé po glavah. Čež tiste topoglavce bi bilo treba zabavljati, pa prav na debelo, ne pa čez duhovite pik-ase in križ-kralje!

Ali pa kvante! Ali je za pridodolovni pouk kaj bolj poučnega? Prirodarstvo je vendar najlepša znanost na svetu, ker nam odkriva najgloblje tajne stvarstva, in po ljubljanskih pivnicah so te tajne prav na globoko odkrivali najbolj odlični ljudje. Za to vrsto »prirodarstva« so se celo Ljubljčanke navdušile, mnogo bolj kakor za tajnosti prirode v kuhinjskih loncih ali pa za tehniko šivalnih strojev, in kamor te je zanesla noga, povsod si zvedel kaj novega iz tega »prirodarstva«. Sedaj pa ne vem, kako je do tega prišlo, da so začeli nekateri ljudje od tega vsakovrednega in šolnine prostega pouka o prirodi kar izostajati in celo zabavljati čezenj kakor čez tiste neznozne »bun-ka« — bun-kae zamorske melodije, ki jih širi radio, pa ne ljubljanski. In posebno čudno se mi zdi, da so začele najbolj zabavljati čez naše »prirodarstvo« ženske, tiste ženske, ki so bile še pred par leti za te vrste prirodarstvo kar navdušene! Jaz tega zabavljanja res ne razumem, ko je bilo »prirodarstvo« vendar tako nekaj lepega, da bi bilo Ljubljana po njem kmalu zaslovela ne samo po slovenski zemlji, ampak po vsem svetu. Ampak življenje že tako pelje — če ne zabavljaš, ne živiš! Sumo to je vprašanje, kaj vam bo še ostalo, če izgubimo kvarte in kvante?

Pa kaj bi človek premišljeval — te stvari bo rešil že gospod župan. Čemu ga pa imamo? Samo, da nam ga ne vgonobi kakšen morsk pes!

Kupujte domačo, ceneno, naravno JOR-DAN grenčico za boleznih prebavnih organov, da vidite razliko od raznih falsifikatov.

Spot

Slovansko motociklist. prvenstvo v Zagrebu

Zagreb, 9. sept.

Na slovanskih motociklističnih tekmah za prvenstvo v Zagrebu je postal Slovenec Starič

Državno kolesarsko prvenstvo

Ljubljana, 9. septembra.

Ves dan je bilo danes živahno vrvenje na dirkališču Hermesa v Šiški. Tam so se namreč borili naši najboljši kolesarji za najvišji naslov v državi, za državnega prvaka. Dopoldne so bile izločilne tekme za glavno popoldansko tekmo. Toda že dopoldanske izločilne tekme so deloma razočarale; kajti naši najboljši kolesarji kakor Grabec, Valant so izpadli in niso mogli sodelovati pri popoldanski glavni dirki. Udeležba je bila danes manjša, kar z ozirom na tako mnogostevilne prireditve, ki smo jih imeli danes v Ljubljani, ni prav nič čudnega. Če se bodo dogajale pa še take stvari, kakor so bile pri današnji dirki, potem se ne smemo čuditi, če ne bo gledalec. Če kdaj, so se danes gledalci — sicer nedisciplinirano vedli — a vendar upravičeno razburjali. Neljub incident je nastal pri dirki Abulnar—Zagrebčan Fiket, in so Zagrebčani vložili protest, češ, da je naš Abulnar protipredpisno odrinil Zagrebčana. Po zaslišanju prizadetih dirkačev je sodniški zbor odločil, da se ta točka ponovi. Vseled te odločitve je prišlo do prerekanja med gledalci in sodniškim zborom na eni ter med dirkači in sodniškim zborom na drugi strani, kar je povzročilo polurni odmor. Pri tem se je opazila prevelika obzirnost predsednika sodniškega zbora napram Zagrebčanom in velika nedisciplinarnost nekaterih dirkačev. Le škoda, da pride pri teh dirkah skoraj vedno do neljubih incidentov, kar kolesarskemu sportu, ki je v resnici lep in za katerega vlada med našim ljudstvom veliko zanimanja,

prvak v tekmi poedincev. Obširno poročilo o teh motociklističnih tekmah priobčimo v torkovi številki »Slovenca«.

nje, zelo škoduje. Torej v tem pogledu bo treba precej spremembe.

Rezultati:

1. Izločilne (dopoldne). Za finale so se plasirali. Abulnar, Gregorič, Fiket, Trobec in Rozman. Od juniorjev so se plasirali Vrbka, Nežmak (Zel. Zagreb), Avbelj in Hamberger (Hermes).
 2. Zagreb : Ljubljana 5 km (12 krogov): Zmagala je Ljubljana v času 8:16.5. Zagreb je po osmi rundi odstopil, potem ko je bil za celo rundo zadaj. Ljubljano so zastopali naslednji dirkači: Stirn, Gregorič, Oblak, Grabec (vsi Primorje). Zmaga je tem pomembnejša, ker naš najboljši dirkač Abulnar ni vozil.
 3. Prvenstvo Ljubljane (5 km): 1. Gregorič (Prim.) 8:14.2; 2. Rozman (Zel. Maribor); 3. Močnik (Sava); 4. Grabec (Prim.); 5. Kosmina (Prim.).
 4. Dirka parov (23 krogov): 1. Stirn-Oblak (Prim.) 19:44; 2. Grabec-Kosmina (Prim.).
 5. Tolažina dirka: 1. Gartner (Ljubljana) 1:57.6; 2. Ivkovič (Gradjanski, Zagreb); 3. Brandt (Zel. Zagreb).
 6. Hitrostna dirka na 1000 m: 1. Močnik (Sava) 1:25.9; 2. Oblak (Primorje) 1:26.00; 3. Avbelj (Hermes) 1:26.2.
 7. Drž. prvenstvo (glavna) na 1000 m: 1. Trobec (Sora, Dravlj) 1:44.1; 2. Abulnar (Hermes) 1:44.2; 3. Gregorič (Primorje); 4. Fiket (Gradj., Zagreb).
- Zadnja točka je bila najzanimivejša in s tem se je tudi neljubi incident pri isti točki ob pričetku dirk vsestransko zadovoljivo rešil.

20 letni jubilej SK Slovana

Ljubljana, 9. septembra.

V soboto in včeraj je obhajal SK Slovan svojo 20 letnico, ki je lepo izpadla. Zaradi pomanjkanja prostora objavljamo danes samo rezultate nogometnega turnirja:

Sloga : Svoboda 4 : 2 (2:0). — Slovan B : Grafika 1 : 1 (0:1). — Hermes : Reka 4 : 1 (4:1). — Primorje (liga) : Slovan A 12 : 0 (4:0). — Grafika : Svoboda 4 : 0 (0:0). — Sloga : Slovan B 4 : 3 (3:1). — Reka : SK Slovan 3 : 2 (0:1). — Primorje : Hermes 9 : 0 (8:0).

Hazena

ATENA : SK PTUJ 8 : 4 (4:1).

V današnji prijateljski tekmi med družinama Atena ter SK Ptujja so Ljubljancem s precej visokim rezultatom odpravile svoje tovarišice iz Ptujja. Atenašice so igrale precej pod svojo običajno višino. Vročina, še bolj pa majhna udeležba občinstva, sta najbrže vzrok njihovi slabi igri. Ptujčanke so igrale z neprimerno večjo voljo in elanom in je izgledalo v drugi polovici, da bodo izenačile; kajti tri gole so zabile v prav majhnem presledku, tako da je bilo stanje že 5 : 4 za domačinke. Proti koncu so zopet Atenašice pritiskale ter so zabile še tri efektivne gole. Sodil je g. Kušar prav dobro.

Bologna: Admira 5:1

Bologna, 9. sept. p. Pred 25.000 gledalcev se je pričela danes druga finalna tekma za srednjeevropski pokal med Bologno in Admirmo. V začetku sta si bili obe moštvi enaki in boj do 20. minute ni prinesel nobenega rezultata. Šele v 21. minuti doseže Bologna po Mainiju vodilni gol. Slede številni napadi Admire in šele v 32. minuti pretvori Vogel kazenski strel v gol. V naslednji minuti pa sledi zopet po Reguzoniju gol za Bologno. V 39. minuti se povisja rezultat po Reguzoniju na 3:1 in zadnjo minuto pred zaključkom prvega polčasa doseže Bologna še 4. gol. S tako visokim rezultatom je šla igra v drugi polčas, kjer je uspelo Bologni povečati rezultat proti koncu igre še za 1 na 5:1.

NEMCIJA : POLJSKA 5 : 2 (1:1).

Varšava, 9. sept. p. Pred skoro 40.000 igralci, ned katerimi je bilo na tisoče Nemcev iz Rajha, je zmagala Nemčija nad Poljsko z rezultatom 5 : 2 (polčas 1:1).

Praga, 9. sept. p. Začetek češkoslovaškega prvenstva je prinesel senzacionalen poraz Sparte v Brnu, kjer je bila premagana od Židenic z 4:2 (polčas 0:2).

Mariborski sport

Maribor, 9. septembra.

KONJSKE DIRKE.

V soboto in nedeljo popoldne so se vršile na Teznu konjske dirke, ki se jih je udeležilo nad 3000 ljudi. Prijavljenih je bilo 43 vozačev. Tekmovanje je bilo razdeljeno v pet dirk in eno galopsko jahanje.

Velika dirka dravske banovine. Proga 2000 m. 1. Tatjana (Walter Woschnagg, Šoštanj) 1:35.5; 2. dr. Walch (Franc Filipič, Maribor); 31.7; 3. Jon (Karl Weitzl, Maribor) 1:32.5. Te dirke se je udeležilo 11 vozačev.

Dirka »Saperlot«, proga 2200 m. 1. Friks (Franc Heric, Ljutomer) 1:44; 2. Peter Pilot (Ludvik Slavič, Ljutomer) 1:48; 3. Vida (Franc Puconja, Ljutomer) 1:48.7. Te dirke se je udeležilo 9 vozačev.

Jugoslovanski kasaški derby. Za to dirko je nastopilo na 3300 m dolgi progi 8 vozačev, od katerih je veljal za favorita Ophelija (Franc Filipič, Maribor) ter se je isti res plasiral na prvo mesto v času 1:40. Kot drugi je prišel na cilj Dirita (kobilarna Turnišče) v času 1:41.2. Na tretje mesto se je plasiral »Zarja« (Joško Vavpotič, Ljutomer) v času 1:42.

Dirka mesta Ptuj, proga 2200 m. 1. Turista (Franc Filipič, Maribor) 1:38; 2. Peter Pilot (Ludvik Slavič, Ljutomer) 1:42; 3. Baja (Julče Novak) 1:48.5; na tej dirki je nastopilo 11 vozačev.

Spominska dvovprezna dirka Frie Skoberne. 1. Tatjana-Denes (Walter Woschnagg) 1:48; 2. Krista-Turista (Franc Filipič) 1:49; 3. Oculli-Duocette (Guido Hegenwarth, Ptuj) 1:53.5. Proga je bila dolga 3 km ter se je udeležilo 9 vozačev.

Galop-jahanje. 1. Zulajka (ppor. Popovič); 2. Grandeca (kapetan Ilič); 3. Tulipan (ppor. Rakočević); pri tem zanimivem tekmovanju je nastopilo 5 jahačev.

Zbor hišnih lastnikov

Na praznik v soboto se je vršil v beli dvorani hotela Union v Ljubljani redni občni zbor pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo, ki se ga je udeležilo nad 60 delegatov.

Predsednik Ivan Frelih je pozdravil došle delegate in goste. Nato je opisal težave, v katerih se danes nahajajo hišni posestniki. Poudarjal je, da so najemnine zelo padle in da bodo še padale, medtem ko davčna bremena še vedno rastejo in so dosegla nezmagljivo višino. Posebno so prizadeli lastniki novih hiš, ki so računali z davčno oprostitvijo za gotovo dobo, zagotovljeno jim s tozadevnim zakonom, a morajo sedaj mesto 3 odstotkov plačevati 6 odnosno celo 12 odstotno najemnino.

Obširno se je bavil tudi z adolžitvijo hišnih posestnikov, ki so zidali svoje hiše večinoma s krediti. Poudarjal je, da hišni posestniki ne zahtevajo kakšne zaščite, ki naj bi se jim dovolila s posebnim zakonom, radi bi pa, da se dotičnim, ki v redu plačujejo pogojene obresti in anuitete, dovoljeni krediti ne odpovedujejo.

Poudarjal je, da se mora tudi način pobiranja davkov omiliti. Končno je naglašal, da je sedanja ocenitev lastnih stanovanj nepravilna, ker to vendar ne gre, da bi se gospodarjevo stanovanje ocenilo v čisti višini kot v najem oddano, kajti hišni lastnik mora plačevati vse mogoče dajatve, ki jih najemnik nima. Omenja, da se je samo v Ljubljani radi višje ocenitve lastnih stanovanj zvišalo zgradarino za 10.000.000 Din.

Iz poročila blagajnika je razvidno, da je imela zveza v letu 1933 44.818.81 Din dohodkov in pa 44.759.51 Din izdatkov, tako da je koncem leta ostalo v blagajni 59.30 Din.

Na predlog delegata Tribuča je bilo staremu odboru izrečeno priznanje, nakar je bil s ploskanjem izvoljen za prihodnjo obratovalno dobo stari odbor. Za Glavno zvezo društev hišnih posestnikov sta bila izvoljena predsednik mariborskega društva hišnih posestnikov G. Meglič in g. Hrovatin iz Ljubljane, g. Frelih pa je itak kot predsednik pokrajinske zveze član osrednje zveze.

Delegat Meglič iz Maribora prečita obširno poročilo o davčnih zadevah, o obrestni meri, razdolženju hišnih posestnikov in izdajanju raznih ti-

skovin ter posebno poudarja, da se morajo te tiskovine, zlasti plačilni nalogi, izdajati v slovenskem jeziku. Naši priprosti ljudje arbohrvašine še ne razumejo dovolj dobro in jim mnogokrat nastanejo radi tega velike stitnosti in nepravilke. Tej njegovi zahtevi se pridruži tudi delegat vladni svetnik dr. Vidic iz Kamnika, ki poudarja, da je po ustavi tudi slovenščina državni jezik in da imamo pravico zahtevati, da se nam tiskovine izdajajo v slovenskem jeziku. Vsaj takrat, ko se potrebuje naš denar, naj se spoštuje naš jezik.

Končno prečita predsednik razne predloge v zadevi spremembe davčnega zakona in davčne obremenitve, zaščite zadolžene hišne posesti, delstave gospodarskega sveta, dimnikarskih del in razširjenja ter izpopolnitve organizacije hišnih posestnikov. Vsi predlogi so bili z navdušenjem sprejeti. S tem je bilo zborovanje ob 12.45 zaključeno.

Popoldne se je pričel ob 3 v istih prostorih 8. redni zvezni zbor — kongres lastnine, ki so se ga udeležili odposlanci društev hišnih posestnikov iz vse države. Kongres je bil prav dobro obiskan. Tudi na tem kongresu so bili sprejeti razni predlogi, da se izboljša sedanje težko stanje hišnih lastnikov in da se hišna posest obvaruje propada, ki ji grozi. Predvsem se je poudarjalo dejstvo, da so danes skoro vse banke zaščiteni proti vlagateljem, niso pa zaščiteni razen kmetov dolžniki, ki jim banke lahko svojevoljno odpovedujejo dovoljene kredite. Na ta način se dogajajo slučajji, da banke poženejo hiše na dražbo. Na dražbah se prodajajo hiše dostikrat samo v višini dolga, tako da izgubi lastnik ves prihranjeni denar, ki ga je vložil v svojo hišo. Našim denarnim zavodom je treba pomagati do večje likvidnosti. Zato naj se pupilarni denar, ki je sedaj naložen v DHB, vrne regulativnim hranilnicam, kjer naj se tudi v bodoče nalaga.

Soglasno se je zahtevalo, da se mora sedanja obrestna mera znatno znižati, kot je to storila Narodna banka, da bodo mogli dolžniki poravnati svoje obveznosti.

Lepo uspehi kongres je bil nato zaključen ob 7 zvečer.

Velik požar

Kranj, 9. septembra.

Snoči okoli 9 je izbruhnil v Čirčicah pri Kranju velik požar, ki je bil viden daleč naokoli, v mestu pa se je videl kot ogromen ognjen sij. Iz tovarne Impeks in Ike so takoj dali signale za ogenj ter obvestili gasilce. Prvi so odhiteli na kraj požara kranjski gasilci, najprej z malo, potem pa z večjo brigadno. V Čirčicah sta goreli dve gospodarski poslopji, to se pravi dva skednja z dvema podoma. Eden je last gospodarja, po domače »Pri Skopinu«, drugi pa njegovega soseda, dveh boljših gospodarjev v tej vasi. V skednjih je bilo naloženih 50—60 voz sena in je umevno, da je izbruhnil tako ogromen plamen. Kranjski gasilci, katerim so se pridružile še številne okoliške požarne brambe, so imeli mnogo dela, da so pogasili požar in obvarovali vas še pred hušjo nesrečo. V nevarnosti je bilo vsaj pol vasi. Ogenj je skoro brez dvoma bil podtaknjen. Orožniki so že prijeli nekoga osumljenca. Baj je to neki potepuh, ki mu je eden od omenjenih gospodarjev odrekel miloščino.

Zastrupljenje

Ljubljana, 9. sept.

Danes, v soboto zjutraj, je reševalni avto v vsej naglici prepeljal z Glinec, cesta V.-4, dve nezavestni ženski in sicer 49-letno Franciško Šimnovičevo, ženo čevljarskega mojstra in njeno hčerko, 24-letno Gizelo Vamplovo, ženo mesarskega mojstra. Mati in hči sta se v petek zvečer vlegli v posteljo, pri tem pa pustili žareč štedilnik. Kakor je ugotovljeno, se je iz štedilnika poleg manj škodljivega ogljikovega dvokisa (CO.) razvijal tudi strupeni ogljikov monoksid ali monoksid (CO). Ta je onesvestil obe ženski. Šele v soboto zjutraj okoli 8 so našli obe ženski nezavestni na postelji ter takoj poklicali reševalni avto. Zaenkrat sta obe ženski še izven nevarnosti.

Nesreča matere

Ljubljana, 9. septembra.

Danes popoldne je bila prepeljana v ljubljansko bolnišnico Ana Godec, doma iz Velike Račne

in stanujoča v Mostah pri Ljubljani. Godčeva, ki je mati treh malih nepreskrbljenih otrok, se je peljala s kolesom proti svojemu domu. Blizu Cirkave je dohitel neki voznik, nasproti pa je privozil drug voznik, med katerima se Godčeva ni mogla znehati. Godčeva je padla na tla in se hudo potolkla na glavi ter obležala nezavestna. Njene poškodbe so skrajno resne in se do večera še ni zavedla.

Ta novi puder ostane na licu 9 ur

POIZKUSITE TUDI VI

Kakšno olajšanje, če se ni treba neprestano nanovo pudrati — kar je tako neprijetno vsem moškimi. Pri vsem tem pa se moj nos nikdar ne blešči in vedno sem sigurna, da bo moja polt ves dan obdržala svoje svežino, gladkost in mat odraz. Poslužite se pudra Tokalon (z smetanovo peno) vsako jutro. Jaz ga imenujem »9 urni puder«, ker ostane na licu mnogo dalje, kakor katerikoli drugi puder, ki sem jih doslej uporabljala. Potenje ne prodrsko skozi njega, ne škoduje pa mu tudi ne veter in dež, on pa daje koži naravno barvo ter rožuje razširjene znojnice. Imeli boste veliko veselje, če napravite ta 9 urni poizkus.

Pred nakupom si oglejte veliko razstavo otroških in igračnih vozčkov, stolic, holenderjev, malih dvokoles, triciklov, živalnih strojev, motorjev in dvokoles v prostorih domače lovarne »TRIBUNA« F. Batjel, Ljubljana, Karlovka c. 4 Najnižje cene! — Cenik franco.

Naročajte »Slovenca«!

Vzgojiteljico

z znanjem nemškega in francoskega jezika, muzikalično, iščem za 1. oktober za dva dečka v starosti 6 in 8 let. Poizkušite: Dr. Koblijak — zdravnik sanatorija, Vršac, Banat. (b)

Novost

vidite na kandelabru pred Severjevo trgovino, Gosposvetska cesta, nasproti Slamiča.

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10 in Aleksandrova cesta 4-II.

Dobro in poceni

se oblečete pri Preskerju Sv. Petra cesta 14.

Sirite »Slovenca«!

Vsem, ki so jo poznali, ljubili in spoštovali sporočamo žalostno vest, da je naša draga soproga, mamica, stara mamica, gospa

Marija Fatur

v nedeljo, dne 9. t. m. ob 3 zjutraj, previdena s tolažili svete vere, za vedno zatisnila svoje blage oči.

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 11. t. m. ob pol 3 popoldne izpred hiše žalosti Večna pot 7 na pokopališče k Sv. Križu. Ohranimo jo v lepem spominu!

Ljubljana, dne 9. septembra 1934.

Zalujoči ostali:

Anton Fatur, soprog; Tone, cand. ing. in Božomil, cand. phil. sinova; Tončica, por. Škopek in Valči por. Palek, hčerki; Edi Škopek, trgovec, Slavko Palek, tiskarnar, in Joško Grahor, trgovec, zeti; Mařenka, Lejca, Joško, Miloš, vnuki in vnučkinje.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.